

Ревидирана Европска повелба за спорт

Проширен делумен договор за спорт,
Совет на Европа

Enlarged Partial Agreement on Sport

Accord partiel élargi sur le sport

COUNCIL OF EUROPE

CONSEIL DE L'EUROPE

Ревидирана Европска повелба за спорт

Препорака КМ/Преп(2021)5
усвоена од Комитетот на министри на
13 октомври 2021 година на 1414-от
состанок на Замениците министри

Мислењата изразени во овој труд се одговорност на авторот(е) и нужно не ја одразуваат официјалната политика на Советот на Европа.

Репродукцијата на извадоци (до 500 зборови) е овластена, освен за комерцијални цели доколку е зачуван интегритетот на текстот, извадокот не се користи надвор од контекстот, не дава нецелосни информации или на друг начин не го доведува читателот во заблуда за природата, обемот или содржината на текстот. Изворниот текст мора секогаш да биде признаен како што следува „© Совет на Европа, година на објавување“. Сите други барања во врска со репродукција/превод на целиот или дел од документот, треба да се упатат до Директоратот за комуникации, Совет на Европа (F-67075 Strasbourg Cedex или publishing@coe.int).

Сите други дописи во врска со овој документ треба да се однесуваат на Проширениот делумен договор за спорт (ПДДС) на Советот на Европа, Совет на Европа, F-67075 Strasbourg Cedex, Е-маил: sport.epas@coe.int

Насловна страница
и концепт: Оддел за
продукција на документи
и публикации (ОПДП),
Совет на Европа

Оваа публикација не е
ревидирана од Уредувачката
служба на ОПДП за
корекција на типографски
и граматички грешки.

© Совет на Европа,
јуни 2022 година
Печатена во
Советот на Европа

Содржина

ПРЕПОРАКА КМ/ПРЕП(2021)5 НА РЕВИДИРАНАТА ЕВРОПСКА ПОВЕЛБА ЗА СПОРТ	5
A. ВОВЕДНИ ОДРЕДБИ	11
Член 1 – Цел на Повелбата	11
Член 2 – Дефиниција за „спорт“ и опсег на Повелбата	12
B. ЗАИНТЕРЕСИРАНИ СТРАНИ	14
Член 3 – Државни органи	14
Член 4 – Спортско движење	15
Член 5 – Корпоративен и професионален сектор	16
C. СПОРТ ЗАСНОВАН НА ВРЕДНОСТИ	17
Член 6 – Човекови права	17
Член 7 – Образование за вредности преку спортска етика	18
Член 8 – Интегритет	19
Член 9 – Одржливост	20
D. СПОРТ ЗА СИТЕ	22
Член 10 – Право на спорт	22
Член 11 – Градење на основите за спортување	23
Член 12 – Развој на учество	24
Член 13 – Подобрување на перформансите	25
Член 14 – Поддршка на врвен и професионален спорт	25

Е. СРЕДСТВА	27
Член 15 – Објекти и активности	27
Член 16 – Човечки ресурси	28
Член 17 – Информации и истражување	28
Член 18 – Финансирање	29
Член 19 – Домашна и меѓународна соработка	30
Ф. ЗАВРШНИ ОДРЕДБИ	31
Член 20 – Поддршка и следење на спроведувањето на Повелбата	31

Препорака КМ/Преп(2021)5 на Ревидираната Европска повелба за спорт

Преамбула

Комитетот на Министри според условите од член 15.6 од Статутот на Советот на Европа,

Имајќи предвид дека целта на Советот на Европа треба да постигне поголемо единство меѓу неговите членки со цел заштита и реализација на идеалите и принципите кои се нивно заедничко наследство и го олеснуваат нивниот економски и социјален напредок;

Имајќи ја предвид Конвенцијата за заштита на човековите права и основните слободи (ETS бр. 5, Конвенција);

Имајќи ја предвид Европската социјална повелба (ETS бр. 35, ревидирана ETS бр. 163), со која се донесуваат правата на здравје, образование, култура и учество во животот на заедницата, во обемот на кои спортот е составен дел;

Имајќи ја предвид нејзината Резолуција Рез(76)41 за принципите за политика на спорт за сите, како што е дефинирано од Конференцијата на европските министри одговорни за спорт на нејзиниот прв состанок во 1975 година насловена „Европска повелба спорт за сите“, која беше ажурирана во 1992 и 2001 година Европска повелба за спорт (Повелба), одобрена со Препораката Преп(92)13 (ревидирана) од Комитетот на министри на земјите-членки за ревидираната Европска повелба за спорт, и дека последователните верзии на Повелбата обезбедија суштинска основа за владините политики во областа на спортот и им овозможи на многу поединци да го остварат своето право да учествуваат во спортот;

Имајќи ја предвид Меѓународната повелба на УНЕСКО за физичко образование, физичка активност и спорт, која придонесе да се обезбеди почитување на интегритетот и достоинството на секое лице во физичкото образование, физичката активност и спортот; за промоција на физички активности без дискриминација; да се бори против исклучувањето кое го доживуваат ранливите или маргинализираните групи; и признавање на спортувањето како основно право (член 1);

Имајќи ги предвид неговите препораки до земјите-членки усвоени во областа на спортот од последната ревизија на Европската повелба за спорт:

- ▶ за спречување на расизам, ксенофобија и расна нетолеранција во спортот (Преп(2001)6);
- ▶ за подобрување на физичкото образование и спортот за деца и млади луѓе во сите европски земји (Преп(2003)6);
- ▶ за начелата за добро управување (Преп(2005)8);
- ▶ на ревидираниот Кодекс на спортска етика (КМ/Преп(2010)9);

- ▶ на начелото на автономија на спортот во Европа (КМ/Преп(2011)3);
- ▶ за промоција на интегритетот на спортот против манипулации со резултати, особено местење натпревари (КМ/Преп(2011)10);
- ▶ за заштита на децата и младите спортисти од опасностите поврзани со миграцијата (КМ/Преп(2012)10);
- ▶ за вклучување на свеста за родовите аспекти во спортот (КМ/Преп(2015)2);
- ▶ за начелата за добро управување во спортот (КМ/Преп(2018)12);
- ▶ за екстремни боречки вештини и борбени активности (КМ/Преп(2021)3);

Имајќи ги предвид резолуциите усвоени од 15-та Конференција на министри одговорни за спорт на Советот на Европа во Тбилиси, на 16 октомври 2018 година, „Заштита на човековите права во спортот: обврски и споделени одговорности“ и „Борба против корупцијата во спортот: засилување на дејствувањето“, како и Меѓународната декларација за човекови права и спорт (Декларација од Тбилиси), која беше одобрена на истата конференција;

Имајќи ги предвид резолуциите усвоени од 16-та Конференција на министри одговорни за спорт на Советот на Европа, за време на нејзината онлајн завршна сесија, на 11 февруари 2021 година, „Европски пристап кон спортските политики: ревизијата на Европската повелба за спорт“ и „Човековите права во спортот“;

Имајќи предвид дека е неопходно да се договориме за заедничка европска рамка за развој на спортот во Европа,

заснована начелата на плуралистичка демократија, владеење на правото и човековите права;

Нагласувајќи дека спортот може да придонесе за унапредување на Агендата за одржлив развој и нејзините цели за одржлив развој од 2030 година, усвоени од Генералното собрание на Обединетите нации;

Со оглед на тоа што:

- ▶ спортот е социјална, образовна и културна активност заснована на доброволен избор која поттикнува контакти помеѓу европските земји и нивните граѓани и има основна улога во реализацијата на целта на Советот на Европа преку зајакнување на врските меѓу народите и развивање на свеста за европскиот културен идентитет;
- ▶ спортот може да даде различни придонеси за личната благосостојба и социјалниот развој, а физичките вежби особено помагаат да се промовираат и физичката и менталната благосостојба;
- ▶ постои тесна меѓусебна врска помеѓу здравите еколошки услови, спортските активности и потребата да се интегрираат еколошките размислувања и начелото на одржлив развој во спортот;
- ▶ спортот е, исто така, важен економски сектор во Европа сам по себе, придонесувајќи за економскиот раст, развој и вработување, како што е нагласено во многу студии;
- ▶ политичките, економските и социјалните промени и нивното влијание во спортот се случија во Европа со брзо темпо од последната ревизија на Европската повелба за спорт во 2001 година, со што се создаде потреба од нова Европска

повелба за спорт како одраз на овие промени и соочување со идните предизвици;

- ▶ комбинацијата на стандарди за развој на спортот и за спортска етика во еден единствен референтен стандард за спортски политики би била поефикасна;
- ▶ државните органи треба да развијат реципрочна соработка со спортското движење, како основа на спортот, со цел да се промовираат вредностите и придобивките од спортот, а во многу европски држави се преземаат владини активности во спортот со цел да бидат комплементарни и да ја поддржат работата на ова движење (субсидијарност);
- ▶ тековната структура на натпреварувачкиот спорт во Европа, која главно се заснова на национална конфигурација со натпревари на регионални, национални, континентални и глобални нивоа и кои ја почитуваат регулаторната улога на меѓународните владини тела, донесе придобивки во однос на кохерентниот развој на спортот и меѓународната солидарност,

Им препорачува на владите на земјите-членки:

- a. да ги засноваат нивните домашни политики за спортот и, доколку е соодветно, секое релевантно законодавство, на Европската повелба за спорт како што е наведено во прилогот на оваа препорака;
- b. да ги повикаат релевантните заинтересирани страни да ги земат предвид начелата утврдени во Европската повелба за спорт при подготовка на нивните политики;
- c. да преземат чекори за да обезбедат широка дисеминација на Европската повелба за спорт;

- d. да обезбедат или да го олеснат обезбедувањето на информации и податоци што ќе бидат потребни за следење на нејзината имплементација.

А. Воведни одредби

Член 1 – Цел на Повелбата

Цел на оваа Повелба е да ги води владите во дизајнирањето и спроведувањето на законските и политичките рамки за спорт кои ги истакнуваат неговите повеќекратни индивидуални и социјални придобивки (особено за здравјето, инклузијата и образованието) и ги почитуваат и промовираат вредностите на човековите права, демократијата и владеењето на правото, како што се вградени во важечките стандарди на Советот на Европа. За да се постигне оваа цел, владите треба да ги преземат неопходните чекори за:

1. да му овозможат на секој поединец да учествува во спортот, а особено да обезбедат дека:

- a. сите млади луѓе добиваат настава за физичко образование во образовните институции и имаат пристап до можности да развијат физичка писменост, физичка кондиција и стекнување основни моторички вештини;
- b. секој има можност да учествува во спортот во безбедна, сигурна и здрава средина;
- c. развојот на спортот е инклузивен, се оценува и се следи на редовна основа; и
- d. секој има можност да го подобри својот стандард на перформанси во спортот надвор од неговата практика за рекреативни цели и да достигне нивоа на лични постигања и/или нивоа на извонредност на етички, фер и одговорен начин;

2. да штити и развива спорт заснован на вредности, што е предуслов за максимизирање на индивидуалните и социјалните придобивки од спортот, а особено да обезбеди дека:

- a. човековите права на оние кои се вклучени или изложени на активности поврзани со спорт се заштитени;
- b. спортските активности придонесуваат за зајакнување на етичкото однесување и однесување меѓу оние кои се вклучени во спортот;
- c. интегритетот на спортските организации, спортските натпревари и оние кои се вклучени или изложени на активности поврзани со спортот се заштитени;
- d. спортските активности се во согласност со начелата на одржлив развој.

Член 2 – Дефиниција за „спорт“ и опсег на Повелбата

1. За целите на оваа Повелба, „спорт“ значи сите форми на физичка активност кои, преку случајно или организирано учество, се насочени кон одржување или подобрување на физичката кондиција и менталната благосостојба, формирање социјални односи или добивање резултати во конкуренција на сите нивоа.

2. Оваа Повелба ги истакнува заедничките карактеристики во рамките на европскиот спорт и неговата организација, препознаено од спортското движење како европски спортски модел, и дава општи насоки за земјите-членки на Советот на Европа да го подобрат постојното законодавство или други политики и да развијат сеопфатна рамка за спортот. Таа е специфицирана и дополнета со законски обврзувачки

стандарди кои се однесуваат на клучни прашања од областа на спортот, како на пример:

- a. Европската конвенција за насилство и недолично однесување на гледачите на спортски настани, а особено на фудбалски натпревари (ETS бр. 120);
- b. Конвенција против допинг (ETS бр. 135);
- c. Конвенцијата на Советот на Европа против манипулација со спортски натпревари (CETS бр. 215); и
- d. Конвенцијата на Советот на Европа за интегриран сигурносен, безбедносен и сервисен пристап на фудбалски натпревари и други спортски настани (CETS бр. 218).

3. Имплементацијата на некои одредби од оваа Повелба може да им се довери на владини или невладини спортски органи или спортски организации.

В. Заинтересирани страни

Член 3 – Државни органи

1. Улогата на државните органи е првенствено комплементарна на дејствувањето на спортското движење и корпоративниот сектор. Државните органи се одговорни за поставување рамка услови и, доколку е соодветно, законски барања кои се неопходни за развој на спортот. Во подготовката и водењето спортски политики, државните органи треба да ги следат целите на оваа Повелба и да покажат дека даваат висок приоритет на почитувањето на владеењето на правото и начелата на добро управување.

2. Треба да се обезбеди хоризонтална координација помеѓу политиките и активностите на сите државни органи кои се занимаваат со спортот, на пример органите задолжени за спорт, образование, здравство, социјални услуги, урбано и регионално планирање, култура, правда, следење на човековите права и заштитата на децата, спроведување на законот, регулативата за обложување, животна средина и развој. Треба да се обезбеди вертикална координација помеѓу националните власти и регионалните и локалните власти, кои играат клучна улога во обезбедувањето спортски активности на почетно ниво.

Член 4 – Спортско движење

1. Спортското движење, во кое се вклучени невладини, непрофитни спортски организации, е главниот партнер на државните органи за спроведување на спортски политики. Неговите организации се обврзани со барањата и ограничувањата што ги наметнува законодавството во согласност со меѓународните стандарди.
2. Развојот на волонтерскиот систем и движењето во спортот треба дополнително да се охрабруваат, особено преку поддршка за работата на доброволните спортски организации. За таа цел, државните органи и спортското движење треба да одржуваат рамковни услови кои го поддржуваат активното вклучување на волонтерите во спортот.
3. Организациите за спортско движење целосно ја уживаат слободата на здружување содржана во Конвенцијата за заштита на човековите права и основните слободи. Тие уживаат во процесите на автономно одлучување и треба да ги избираат своите лидери демократски во согласност со начелата на добро управување. Владите и спортските организации треба да ја препознаат потребата од взаемно почитување за нивните одлуки.
4. Организациите за спортско движење кои заработуваат приход од пазарот за спортска забава треба да бидат посветени на финансиската солидарност помеѓу спортот на високо ниво и спортот од почетно ниво, меѓу различните спортови и во сите региони во светот.

Член 5 – Корпоративен и професионален сектор

1. Корпоративниот и професионалниот сектор имаат важна улога во развојот на спортот. Треба да се води дијалог и соработка со претставници на компании и професионални категории вклучени во спортот во сектори како што се организација на активности, настани или натпревари; изработката на спортски производи; спортска исхрана; изградба на објекти; обезбедување услуги; и медиумите.

2. Кога соработуваат со претставници на овие сектори, владите треба:

- a. да ги признаат како двигатели на иновациите кои можат да послужат за развојот на спортот;
- b. да обезбедат дека ги почитуваат релевантните прописи, на пример за економски и социјални права, безбедност, квалификации, антидискриминација, спортски интегритет, корпоративно управување и антикорупција;
- c. да го промовираат одобрување на Водечките принципи на Обединетите нации за бизнис и човекови права и Препораката КМ/Преп(2016)3 на Комитетот на министри до земјите-членки за човекови права и бизнис;
- d. да ги охрабрат да соработуваат со спортското движење и да го поттикнат нивното учество во шеми за солидарност кои имаат корист од активностите што ги спроведува и финансира спортското движење.

С. Спорт заснован на вредности

Член 6 – Човекови права

1. Сите заинтересирани страни ги почитуваат и штитат меѓународно признатите човекови права и основни слободи и треба да ја почитуваат општата рамка воспоставена за нивна имплементација во деловните и другите активности.

2. Пристапот за должно внимание на човековите права во спортот бара почитување на човековите права на оние кои се вклучени или изложени на активности поврзани со спортот и затоа треба:

- a. да обезбедат дека човековите права на спортистите и сите вклучени во спортот се почитуваат, заштитуваат и промовираат;
- b. да се борат против самоволието и другите злоупотреби во спортот за да се обезбеди целосно почитување на владеењето на правото во спортските активности, вклучувајќи пристап до правни лекови, правда и правично судење во согласност со применливите стандарди за човекови права;

- с. да работат за родовата еднаквост во и преку спортот, особено со спроведување на стратегијата за вклучување на родовите аспекти во спортот;
- д. да применуваат политика на нулта толеранција за насилство и сите облици на дискриминација, посветувајќи особено внимание на поединци и групи во ситуација на ранливост, како што се деца, мигранти и лица со посебни потреби;
- е. да работат на јасна посветеност на човековите права во соодветната политика и/или регулаторна рамка;
- ф. да ги почитуваат човековите права во контекст на организацијата на спортски настани и да воведат грижа и цели за човековите права во целиот циклус на времетраење на големите спортски настани, почнувајќи од процесот на тендерирање вклучувајќи и планирање за создавање на трајно позитивно сеќавање;
- г. дополнително да инвестираат во ефективно спроведување на стандардите за човекови права во и преку спортот, особено преку развивање владини/невладини партнерства и користење платформи со повеќе заинтересирани страни за да се идентификуваат и промовираат мерки за спречување и одговор на кршење на човековите права во спортот.

Член 7 – Образование за вредности преку спортска етика

1. „Спортска етика“ е позитивен концепт што го води човековото однесување. Таа е дефинирана како начин на размислување, а не само како начин на дејствување. Таа го

поткрепува спортскиот интегритет, еднаквоста, чесноста, извонредноста, посветеноста, храброста, тимскиот дух, почитувањето на правилата и законите, почитувањето на средината, почитта кон себе и другите и духот на заедница, толеранција и солидарност. Таа вклучува и почитување на човековите права и одржливоста.

2. Спортската етика се промовира во сите активности во спортот, преку релевантните политики и програми. Треба да се преземат соодветни чекори за да се подигне свеста за спортската етика и да се обезбедат континуирани можности за учење во оваа сфера.

3. Да се биде образован за тоа како да се избере етичкиот начин на дејствување внатре и надвор од спортот е составен дел од компетенциите што треба да се стекнат преку спортот. Практикувањето спорт заснован на вредности може да ги поттикне луѓето и да ги научи на правичност, тимска работа, еднаквост, дисциплина, вклученост, почит и интегритет.

Член 8 – Интегритет

1. „Спортски интегритет“ ги опфаќа компонентите на личниот, натпреварувачкиот и организацискиот интегритет. Заканите за спортскиот интегритет вклучуваат кривични дела како што се корупција, измама и принуда, но и прекршување на законските и прописите за дисциплина и неетичко однесување. Стремежот за спортски интегритет треба да ги обврзе сите засегнати страни и:

- a. да ги заштити сите луѓе, особено младите, од насилство, вознемирување и злоупотреба, да осигура безбедност и сигурност на поединците и да поттикне почитување и

заштита на меѓународно признатите човекови права, вклучително и социјалните права;

- b. да поддржува фер-плеј, што е многу повеќе од играње во рамките на правилата. Фер-плејот ги вклучува концептите на пријателство, почит кон другите и чувство на заедништво. Вклучува прашања поврзани со мамење, употреба на нефер стратегии при почитување на правилата, манипулација со спортски натпревари и допинг;
- c. инспирира управување со спортот што е во согласност со начелата на транспарентност, интегритет, демократија, развој и солидарност, кои треба да бидат обезбедени со контроли и рамнотежа и контролни механизми.

2. Политиките за спортски интегритет треба да се засноваат на иницијативи на повеќе заинтересирани страни; поттикнување и соработка со свиркачите и слободните медиуми; внимание на усогласеноста со човековите права; инвестирање во образование, превенција и подигање на свеста; следење, вклучително и преку употреба на правни лекови; и вклучувањет на родовите и младите во главните политики.

Член 9 – Одржливост

1. Начелото на одржливост во спортот налага сите активности да бидат економски, социјално и еколошки одржливи, особено:

- a. при планирање, спроведување и евалуација на нивните активности, организаторите на спортски активности и настани треба да обрнат соодветно внимание на одржливоста, било да е тоа економска, социјална или еколошка;

- b. со оглед на тоа што растечката потрошувачка на спортски производи може да генерира позитивно влијание врз глобалната економија, индустријата треба да преземе одговорност за развивање и интегрирање на практики кои се задоволителни во социјална смисла и се еколошки;
 - c. активностите во затворени простории и на отворено треба да се спроведуваат одговорно, со други зборови, начелото на претпазливост (зачувување ресурси и превенција на ризик) треба да се имплементира. Сопствениците на спортската инфраструктура треба да дејствуваат проактивно за да ги идентификуваат ефектите и последиците на нивните објекти да избегнат потенцијална штета на природата и, каде што е потребно, да преземат заштитни контра-мерки против овие ризици;
 - d. организацијата на големи спортски настани треба да обезбеди одржливо сеќавање за заедниците домаќини во однос на нивното економско, социјално и еколошко влијание врз животната средина, особено за да се балансираат финансиските трошоци на инфраструктурата со нејзината употреба по настанот и ефектот врз учеството во спортот.
2. Сите засегнати страни треба да преземат одговорност да го намалат нивниот јаглероден отпечаток и да продолжат со обврските и партнерствата за климатски активности како признавање на сè понегативното влијание на климатските промени врз општеството и спортот.

D. Спорт за сите

Член 10 – Право на спорт

1. Пристапот до спортот за сите се смета за основно право. Сите луѓе имаат неотуѓиво право на пристап до спортот во безбедно опкружување, и внатре и надвор од училишна средина, што е од суштинско значење за нивниот личен развој и е инструмент за остварување на правата на здравство, образование, култура и учеството во животот на заедницата.
2. Нема да биде дозволена дискриминација врз основа на раса, боја, јазик, религија, пол или сексуална ориентација, политичко или друго мислење, национално или социјално потекло, здружување со национално малцинство, имот, раѓање или друг статус при пристап до спортски објекти или спортски активности.
3. За да се заштити и промовира ова право, неопходно е:
 - a. да се обезбеди загарантиран пристап до развој на физички, интелектуални и етички способности преку физичко образование и спорт, во рамките на образовниот систем и во други аспекти на општествениот живот;
 - b. да се обезбеди секој да има доволно можности да има корист од физичкото образование и спортување, да развие физичка писменост и физичка кондиција, да стекне основни постигнување во спортот што одговара на нивните способности;

- с. да се обезбеди достапност на конкретни можности за младите луѓе, вклучувајќи ги и децата од предучилишна возраст, за постарите лица и за лицата со попреченост да уживаат во образовните и спортските програми кои одговараат на нивните барања;
- d. да се обезбеди на сите членови на локалната заедница можност да учествуваат во спорт и, каде што е потребно, да се преземат дополнителни мерки насочени кон овозможување на обесправените поединци или групи и лицата со попреченост да ги искористат ефикасно таквите можности;
- e. да се гарантира локалните спортски клубови да имаат соодветен правен статус и рамковни услови за да понудат пристап до спортот за сите.

Член 11 – Градење на основите за спортување

1. Треба да се преземат сите соодветни чекори за да се развие физичката писменост и физичката подготвеност кај младите, овозможувајќи им да стекнат основни вештини за движење и да се поттикнат да спортуваат, особено со:
 - a. обезбедување на сите ученици да имаат пристап до програмите за спорт, рекреација и физичко образование и објекти и дека се одвоени соодветни временски периоди за овие активности;
 - b. обезбедување на обука на квалификувани наставници во оваа област во сите училишта;

- c. обезбедување на постојење на соодветни можности за продолжување на спортувањето по задолжителното образование;
- d. поттикнување на развојот на соодветни врски помеѓу училиштата или другите образовни институции, училишните спортски клубови и локалните спортски клубови;
- e. олеснување и развој на користењето на спортските објекти од страна на училиштата, локалните спортски клубови и локалната заедница;
- f. охрабрување на средина во која родителите, наставниците, тренерите и лидерите ги мотивираат младите луѓе на редовни физички вежби;
- g. обезбедување образование за спортска етика за ученици од основно училиште и понатаму.

Член 12 – Развој на учество

1. Спортувањето, без разлика дали е хоби и рекреација, промоција на здравјето или подобрување на перформансите, се промовира низ целото население преку обезбедување соодветни капацитети и програми од секаков вид и пристап до квалификувани тренери, инструктори и персонал, без разлика дали се волонтери или професионалци.
2. Поттикнувањето на обезбедување можности за учество во спортот на работните места ќе се смета како составен дел на балансирана спортска политика.

Член 13 – Подобрување на перформансите

1. Спортувањето на повисоки нивоа се поддржува и поттикнува на соодветни и конкретни начини. Поддршката покрива области како што се препознавање на таленти и советување, обезбедување соодветни капацитети, развој на грижа и поддршка за спортисти кои користат спортска медицина и спортска наука во согласност со спортските етички стандарди, поттикнување научно тренирање и обезбедување обука за тренери и други со лидерски функции и помагање на клубовите да обезбедат соодветни структури и конкурентни продажни места.

Член 14 – Поддршка на врвен и професионален спорт

1. Треба да се осмислат методи за обезбедување соодветна директна или индиректна поддршка за спортистите кои покажуваат исклучителни спортски квалитети со цел да им се дадат можности целосно да ги развијат своите спортски и човечки способности, истовремено обезбедувајќи целосно почитување на нивната индивидуална особеност и физички и морален интегритет. Таквата поддршка треба да вклучува аспекти кои се однесуваат на препознавање на таленти, двојна кариера на спортистите, до урамнотежено образование додека се во институти за обука и непречена интеграција во општеството преку развој на изгледите за кариера за време и по вклучувањето во спорт на високо ниво.

2. Организацијата и управувањето со професионално организираниот спорт, вклучително и од спортската забавна индустрија, се спроведува преку компетентни и

добро управувани тела, поддржувајќи соодветен социјален дијалог со претставниците на спортистите и регулаторната улога на релевантните меѓународни раководни тела во однос на обезбедување хармонизирани правила на игра, зачувување на интегритетот на спортот и координирање на календарите на натпревари. Луѓето кои професионално се занимаваат со спорт треба да имаат соодветен социјален статус, етички заштитни мерки против сите форми на експлоатација и уживање на економските и социјалните права.

3. Организацијата на професионални спортски натпревари од највисоко ниво треба да биде во согласност со начелото на отвореност во спортските натпревари, давајќи им приоритет на спортските заслуги. Организаторите на натпревари треба да работат на усогласување на потребите и интересите на индивидуалните/локалните тимски натпревари и оние на националните тимови.

Е. Средства

Член 15 – Објекти и активности

1. Со оглед на тоа што учеството во спортот делумно зависи од обемот, разновидноста и пристапноста до објектите, нивното севкупно планирање треба да биде прашање на државните органи. При утврдување на опсегот на објекти што треба да се обезбедат треба да се земат предвид јавните и приватните објекти кои се веќе достапни. Одговорните треба да ги земат предвид националните, регионалните и локалните барања и да преземат мерки дизајнирани да обезбедат добро управување и безбедно и целосно користење на капацитетите.
2. Сопствениците на спортските објекти треба да преземат соодветни чекори за да им овозможат на лицата од обесправените групи, вклучувајќи ги и лицата со физички или ментални попречености, да имаат пристап до такви објекти.
3. Треба да се обезбеди јасна рамка и треба да се преземат соодветни чекори за да се поттикнат организаторите на настаните и сопствениците на спортски објекти ефикасно да ги исполнат своите безбедносни и сигурносни обврски.

Член 16 – Човечки ресурси

1. Соодветните тела треба да охрабруваат развој на обуки за добивање дипломи и квалификации кои ги опфаќаат аспектите на спортот, вклучувајќи и негово усогласување со човековите права, етиката, интегритетот и одржливоста. Таквите обуки треба да бидат соодветни на потребите на учесниците од сите опкружувања вклучени во различни видови и нивоа на спорт и дизајнирани за оние кои работат и доброволно и професионално (инструктори, тренери, менаџери, службеници, лекари, службеници за безбедност, архитекти, инженери, службеници за заштита на деца итн).
2. Оние кои се вклучени во лидерство или надзор на спортски активности треба да имаат соодветни квалификации, со посебен акцент на заштитата на етичките вредности, интегритетот и човековите права, вклучувајќи и заштита на човечкото достоинство, безбедноста и здравјето на луѓето за кои се одговорни.
3. Посебно внимание треба да се посвети на волонтерството. Волонтерите, доколку добијат соодветна обука и надзор, може да дадат непроценлив придонес за развој на спортот во целина и да го поттикнат учеството на сите во практикувањето и организацијата на спортските активности. Регрутирањето, обуката и задржувањето на волонтери треба да се поттикнат преку признавање на волонтерската работа, поддршка за холистичка обука на тренери волонтери и други мерки.

Член 17 – Информации и истражување

1. Соодветните структури и средства за собирање и ширење на соодветни информации за спортот на локално,

национално и меѓународно ниво треба да се одржуваат според најсовремените стандарди и да се развиваат понатаму во согласност со релевантните технолошки достигнувања. За таа цел треба соодветно да се земе предвид дигитализацијата и другите важни технолошки достигнувања и нивната употреба и примена во спортски контекст.

2. Научноти истражувања на сите аспекти на спортот, вклучувајќи ги неговите позитивни и негативни ефекти врз здравјето, прашањата за етика и владеењето, новите трендови и другите централни основни принципи, треба да бидат дополнително промовирани и поддржани. Треба да се направат аранжмани за ширење и размена на такви информации и резултатите од таквото истражување на најсоодветно ниво - локално, регионално, национално или меѓународно - вклучително и како основа за понатамошен развој на информирани спортски политики.

Член 18 – Финансирање

1. Соодветна поддршка и ресурси од јавните фондови на национално, регионално и локално ниво, вклучително, каде што е соодветно, придонеси за лотарија, соодветни одредби за јавен буџет даночни ослободувања, изнајмување на простории итн. ќе бидат ставени на располагање за исполнување на целите на оваа Повелба.

2. Треба да се охрабри мешовита јавна и приватна финансиска поддршка за спортот вклучувајќи го и капацитетот на самиот спортски сектор да генерира и распределува соодветни ресурси за неговиот понатамошен развој, во смисла на социјален и аспект на високо ниво.

3. Треба да се преземат јавни мерки за поддршка на организирањето спортски настани за да може да се постигнат релевантни еколошки стандарди и одржливи економски и социјални придобивки, со цел да се реализира позитивниот потенцијал на спортските настани и да се зголеми јавното прифаќање.

Член 19 – Домашна и меѓународна соработка

1. Треба да се воспостават соодветни структури за соодветна координација на развој и промоција на спортот помеѓу различните заинтересирани страни таму каде што тие веќе не постојат на национално, регионално и локално ниво за да се постигнат целите на оваа Повелба, со што ќе се осигура дека спортот е структурен елемент на благосостојбата на нашето општество.

2. Неопходна е и меѓународна соработка и на глобално и на континентално ниво за исполнување на целите на оваа Повелба. Ова може да се постигне преку размена на добри практики, образовни програми, развој на капацитети, застапување, заложби, како и индикатори и други алатки за мониторинг и евалуација.

Ф. Завршни одредби

Член 20 – Поддршка и следење на спроведувањето на Повелбата

1. Советот на Европа како целина и другите меѓународни организации треба да бидат охрабрани да го користат спортот како средство за промовирање на вредностите и за воведување на спортот во стратегиите и акциските планови.

2. За да се олесни промоцијата и имплементацијата на оваа Повелба, релевантните заинтересирани страни треба да бидат повикани да се заложат за спроведување на Повелбата во нивните политики, стратегии и програми.

3. На европско ниво, важно е да се разгледа напредокот и да се поддржи имплементацијата на Повелбата, особено да се гарантира позитивното влијание на спортот врз здравјето, инклузијата и образованието, за да се максимизира неговиот потенцијал да промовира динамично граѓанско општество, како и култура на човекови права, владеење на правото, демократско владеење и одржливост и да се бори против заканите за спортскиот интегритет. Проширениот делумен договор за спорт на Советот на Европа треба да се користи за да се оцени и промовира напредокот во спроведувањето на Повелбата, вклучително и со:

- а. олеснување на размената на информации и добри практики;

- b. одржување тематски размени за прашања кои се однесуваат на Повелбата;
- c. собирање и објавување информации за следење на имплементацијата на Повелбата;
- d. поддршка на промоцијата и имплементацијата на Повелбата преку редовни мултилатерални и активности специфични за земјата.

Спортот е можност; нè учи на толеранција и почит. Ни овозможува да ги потиснеме нашите граници и да научиме еден од друг, често бришејќи ги разликите и границите. Не прави послани во многу аспекти.

Повеќе од четири децении, Советот на Европа се залагаша за фер игра и почитување во спортот, справување со корупцијата и помага да се направи спортот кој е безбеден, етички и достапен за сите.

Европската спортска повелба е стандард на Советот на Европа кој ги поставува основните принципи за националните спортски политики, овозможувајќи им на владите да обезбедат на можности за сите да спортуваат под добро дефинирани услови. Ги инспирира креаторите на политики и им дава насоки на земјите-членки како да го усовршат нивното постојно законодавство за спорт или други политики и да развијат сеопфатна рамка за спортот.

Повелбата беше, и сè уште е, референтна точка за развој на спортот во Европа од нејзиното усвојување во 1992 година, а земјите и спортот имаат корист од начелата и вредностите што ги содржи. Нејзината последна ревизија беше усвоена од Комитетот на министри на 13 октомври 2021 година.

www.coe.int/sport

www.coe.int

Советот на Европа е водечка организација за човековите права на континентот. Таа има 46 држави членки, вклучувајќи ги сите членки на Европската унија. Сите држави членки на Советот на Европа ја потпишаа Европската конвенција за човекови права, која претставува меѓународен договор за заштита на човековите права, демократијата и владеењето на правото. Европскиот суд за човекови права ја следи примената на оваа конвенцијата од страна на државите членки.